

Fimmtudaginn 22. júní 1967.

Nr. 31/1967. **Sunnuver h/f**

(Benedikt Blöndal hrl.)

gegn

**Bæjarstjóranum á Seyðisfirði f. h. bæjarsjóðs
og gagnsök**

(Tómas Árnason hrl.).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Ómerking.

Dómur Hæstaréttar.

Erlendur Björnsson, bæjarfógeti á Seyðisfirði, hefur kveðið upp hinn áfrýjaða úrskurð.

Aðaláfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 17. febrúar 1967. Hann krefst þess, að úrskurður fógeta verði úr gildi felldur, að synjað verði um framkvæmd lögtaks og að gagnáfrýjanda verði dæmt að greiða málskostnað í héraði og hér fyrir dómi.

Gagnáfrýjandi hefur, að fengnu áfrýjunarleyfi 16. júní 1967, áfrýjað málinu með stefnu sama dag. Hann gerir þær dómkröfur, að framkvæmt verði lögtak í eignum aðaláfrýjanda til tryggingar gjaldföllum eftirstöðvum aukagjalds (tengigjalds) til Vatnsveitu Seyðisfjarðar, kr. 40.000.00, ásamt 7% ársvöxtum frá 31. desember 1966 til greiðsludags. Þá krefst gagnáfrýjandi og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti úr hendi aðaláfrýjanda.

Er á aðaláfrýjanda var lagt gjald það til Vatnsveitu Seyðisfjarðar, sem í málinu greinir, var jafnframt níu öðrum fyrirtækjum gert að greiða sams konar gjald til vatnsveitunnar, þar á meðal Ströndinni h/f. Fyrir Hæstarétti hefur það komið fram, að héraðsdómari er stjórnarformaður nefnds félags. Í máli þessu er deilt um lögmæti gjaldsins almennt og álagningar þess. Að svo vöxnu bar héraðsdómara samkvæmt 7. tölulið 36. gr., sbr. 37. gr. laga nr. 85/1936 að vikja sjálfkrafa sæti í málinu. Þar af leiðir, að ómerkja verður hinn áfrýjaða úrskurð.

Málskostnaður hér fyrir dómi þykir eiga að falla niður.

Dómsorð:

Hinn áfryjaði úrskurður á að vera ómerkur.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti fellur niður.

Úrskurður fógetadóms Seyðisfjarðar 1. febrúar 1967.

Með símskeyti, dags. 2. janúar 1967, krafði bæjarstjórinn á Seyðisfirði gerðarpóla lögtaks þessa, Sunnuver h/f, Seyðisfirði, um kr. 40.000.00, eftirstöðvar aukagjalds (tengigjalds), gjaldfallins 1966, sem hann taldi gerðarpóla bera að greiða samkvæmt reglugerð nr. 169/1965 um Vatnsveitu Seyðisfjarðar og breytingu á þeirri reglugerð, staðfestri af félagsmálaráðuneytinu 28. des. 1966. Var greiðslu óskað fyrir 10. janúar 1967. Gerðarþoli virðist ekki hafa sinnt þessu.

Með bréfi, dags. 13. janúar 1967, bað bæjarstjóri bæjarfógetann á Seyðisfirði að úrskurða, að lögtak mætti fram fara á áðurgreindum gjaldföllum aukagjöldum, og kvað bæjarfógeti upp úrskurð um lögtök á gjöldum þessum almennt 14. janúar 1967. En úrskurður þessi hefur verið birtur gerðarpóla sérstaklega. Lögtak hófst síðan hjá gerðarpóla hér á bæjarfógetaskrifstofunni í gær fyrir áðurgreindum eftirstöðvum, kr. 40.000.00, auk 7% ársvaxta frá gjalddaga til greiðsludags og kostnaði við lögtak þetta, þar á meðal málskostnaði gerðarbeiðanda samkvæmt texta Lögmannafélags Íslands.

Lögmaður gerðarbeiðanda hefur í framlögðum skjölum og við munnlegan flutning máls hér fyrir fógetadómi gert þá grein fyrir umkröfðum eftirstöðvum aukagjalds til Vatnsveitu Seyðisfjarðar, kr. 40.000.00, að þar sé um að ræða 40% af gjaldi, sem lagt var upphaflega á gerðarpóla af bæjarstjórn Seyðisfjarðar 13. apríl 1966 samkvæmt heimild 11. greinar reglugerðar nr. 169/1965, að upphæð kr. 500.000.00. En í þessari álagningarheimild var gjaldið nefnt tengigjald. Síðan hafi umrædd vatnsveitureglugerð verið endurskoðuð af bæjarstjórn og félagsmálaráðuneyti. Hafi sú endurskoðun farið fram í framhaldi af samkomulagi við gjaldendur 29. ágúst 1966 og vegna deilna um upphæð gjaldanna. En með þessu samkomulagi telur hann, að gerðarþoli hafi samið um að hlíta ákvæðum reglugerðarinnar um gjaldið. Félagsmálaráðuneytið hafi síðan staðfest breytingu á vatnsveitureglu-

gerðinni, dags. 28. des. 1966, sem er nr. 281 í B-deild Stjórnartíðinda 1966, en útgáfudagur viðkomandi heftis Stjórnartíðinda 30. des. 1966. Í reglugerðarbreytingunni sé breytt um heiti á áður nefndu tengigjaldi, sem nefnist nú aukagjald, og sé 20% lægra en tengigjaldið hafi verið ákveðið áður, en lagt á eftir gjaldskrá, sem er í reglugerðarbreytingunni, en var engin varðandi tengigjald í reglugerð nr. 169/1965. Aukagjald (tengigjald), upphaflega lagt á gerðarpola, kr. 500.000.00, hafi í samræmi við gjaldskrána í reglugerðarbreytingu nr. 281/1966 lækkað í kr. 400.000.00. Þar af séu 40% gjaldfallin 1966, þ. e. kr. 160.000.00. En af þeirri upphæð hafi gerðarþoli greitt 31. ágúst 1966 kr. 120.000.00. Mismunur er kr. 40.000.00.

Lögmaður gerðarpola hefur í greinargerð og munnlegum málflutningi sínum fyrir fógetadómi krafizt þess, að neitað verði um framgang umbeðins lögtaks. Kveður hann gjaldið ólöglega á lagt og fái álagningin ekki staðizt vegna þess, að með henni séu þverbrotnar almennar reglur um jafnrétti þegnanna í skattamálum, þar sem gjaldið sé aðeins lagt á 9—11 aðilja í Seyðisfjarðarkaupstað. Auk þess kveður hann gjald þetta úr hófi hátt, svo að álagning þess sé sambærileg við eignarnám og andstæð stjórnarskránni.

Verði ekki á framangreindar synjunarástæður lögtaks fallizt, krefst lögmaður gerðarpola þess, að umbeðið lögtak nái samt ekki fram að ganga, þar eð fyrirmæla reglugerðar um álagningu gjaldsins hafi ekki verið gætt og sé það ekki í gjalddaga fallið. Í því sambandi bendir hann á, að umrætt aukagjald hafi ekki verið lagt á, eftir að reglugerð nr. 281/1966 tók gildi 28. des. 1966 og því síður eftir 30. des. 1966, er reglugerðarbreyting þessi kom út í Stjórnartíðindum. Heimild reglugerðar til álagningar gjaldsins hafi því enn ekki verið notuð af bæjarstjórn Seyðisfjarðar.

Loks krefst lögmaður gerðarpola málskostnaðar úr hendi gerðarbeiðanda.

Verður nú vikið að andmælum gerðarpola lið fyrir lið og athugað, hvort staðizt fái.

Ekki verður fallizt á þá staðhæfingu lögmanns gerðarpola, að með álagningu umrædds aukagjalds séu þverbrotnar almennar reglur um jafnrétti þegnanna í skattamálum, þar sem gjaldið sé aðeins lagt á 9—11 aðilja í bænum. Í fyrsta lagi er vandséð, hve margir gjaldendur þess kunna að verða að lokum. Í öðru

lagi virðist eðlilegt, að gjaldendur greiði mishá gjöld með hliðsjón af mismunandi vatnsnotkun, misdýrum vatnsveitulögnum o. s. frv. Virðist því ákvæði 3. málsgreinar 8. greinar laga nr. 93/1947, sem heimilar álagningu aukagjalds á fáeina notendur vatns, eiga rétt á sér.

Ekki liggja fyrir í máli þessu gögn til stuðnings þeirri staðhæfingu lögmanns gerðarpola, að umrætt aukagjald sé úr hófi hátt, svo að álagning þess sé sambærileg við eignarnám og því andstæð stjórnarskránni. Fógetinn hefur ekki við önnur gögn að styðjast í þessu efni en reglugerð nr. 281/1966 sjálfa. En samkvæmt henni er aukagjald ákveðið með hliðsjón af kostnaði við nýjar vatnsveitulagnir til viðkomandi gjaldenda sjálfra. Samanburður við eignarnám á því ekki rétt á sér.

Við ákvörðun þess, hvort umrætt aukagjald eða eftir atvikum umkrafinn hluti þess skuli teljast þegar á lagt og fallið í gjalddaga, verður að hafa í huga, að reglugerð nr. 281/1966 er ekki sjálfstæð sem slík, heldur er hún breyting á vatnsveitureglugerð nr. 169/1965. Af orðalagi reglugerðar nr. 281/1966 má ráða, að aukagjald samkvæmt henni er hið sama og kallað var tengigjald upphaflega í reglugerð nr. 169/1965, þar sem segir, að greinarnar 11.—16. verði 10.—15. grein. Að þessu athuguðu verður að telja, að aukagjaldið hafi verið á lagt og gjalddagi þess ákveðinn við tengingu heimæða 1966 með samþykkt bæjarstjórnar Seyðisfjarðar 13. apríl 1966. Verða því síðari ákvarðanir bæjarstjórnar og félagsmálaráðuneytis að teljast breytingar á þessari álagningu.

Samkvæmt því, er nú hefur verið rakið, verða andmæli lögmanns gerðarpola ekki tekin til greina, og ber að framkvæma umbeðið lögtak fyrir aukagjaldi, vöxtum og aðfarargjöldum í ríkissjóð.

Um málskostnað málsaðilja telur fógetinn rétt að hafa hliðsjón af því, að bæjarstjórnin hefði átt að geta aflað sér skýrari heimilda í upphafi til innheimtu gjaldsins, t. d. með lögtaksákvæði í upphaflegri reglugerð, með því að gefa gjaldi strax það heiti, sem bezt þótti henta, og með gjaldskrárákvæðum um gjalddaga. Birting reglugerðar nr. 281/1966 fór fram í Stjórnartíðindum, sem komu út 30. des. 1966, en sá dagur virðist talinn gjalddagi eftirstöðva aukagjaldsins. Var þetta til þess fallið að valda réttaróvissu. Að öllu þessu athuguðu þykir rétt að láta málskostnað aðilja falla niður.

Því úrskurðast:

Um beðið lögtak á fram að fara á ábyrgð gerðarbeiðanda.
Málskostnaður falli niður.

Fimmtudaginn 22. júní 1967.

Nr. 32/1967. **Hafsíld h/f**

(Benedikt Blöndal hrl.)

gegn

**Bæjarstjóranum á Seyðisfirði f. h. bæjarsjóðs
og gagnsök**

(Tómas Árnason hrl.).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Ómerking.

Dómur Hæstaréttar.

Erlendur Björnsson, bæjarfógeti á Seyðisfirði, hefur kveðið upp hinn áfrýjaða úrskurð.

Aðaláfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 17. febrúar 1967. Hann krefst þess, að úrskurður fógeta verði úr gildi felldur, að synjað verði um framkvæmd lögtaks og að gagnáfrýjanda verði dæmt að greiða málskostnað í héraði og hér fyrir dómi.

Gagnáfrýjandi hefur, að fengnu áfrýjunarleyfi 16. júní 1967, áfrýjað málinu með stefnu sama dag. Hann gerir þær dómkröfur, að framkvæmt verði lögtak í eignum aðaláfrýjanda til tryggingar gjaldföllnum eftirstöðvum auka-gjalds (tengigjalds) til Vatnsveitu Seyðisfjarðar, kr. 171.000.00, ásamt 7% ársvöxtum frá 31. desember 1966 til greiðsludags. Þá krefst gagnáfrýjandi og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti úr hendi aðaláfrýjanda.

Er á aðaláfrýjanda var lagt gjald það til Vatnsveitu Seyðisfjarðar, sem í málinu greinir, var jafnframt níu öðrum fyrirtækjum gert að greiða sams konar gjald til vatnsveitunnar, þar á meðal Ströndinni h/f. Fyrir Hæstarétti hefur